

Johanna Keskisalo

**PERHEPÄIVÄHOITAJIEN
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMIEN
KEHITTÄMISPROJEKTI KANNUKSESSA**

**Projektipinnäytetyö
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Tammikuu 2011**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Sosiaali- ja terveysala	Aika Tammikuu 2011	Tekijä Johanna Keskisalo
Koulutusohjelma Sosiaaliala		
Työn nimi Perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmien kehittämisprojekti Kannuksessa		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		Sivumäärä 31 + 5
Työelämäohjaaja Sanna Forslund		
<p>Opinnäytetyö on projektityyppinen opinnäytetyö, jonka tilaajana toimi Kannuksen kaupunki. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutettiin keväällä 2010. Projektin toiminnallisessa osuudessa suunniteltiin, työstettiin ja toteutettiin yhdessä Kannuksen perhepäivähoitajien kanssa heille yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Projektissa oli mukana Kannuksen vakituiset perhepäivähoitajat, joita on viisitoista, sekä perhepäivähoidon ohjaaja.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä yhteistyössä perhepäivähoitajien ja perhepäivähoidonohjaajan kanssa jokaiselle perhepäivähoitajalle oma varhaiskasvatussuunnitelma. Pohjana varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisessä toimi valtakunnallinen Stakesin julkaisema Varhaiskasvatuksen perusteet -opas, Kannuksen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma sekä perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma.</p> <p>Perhepäivähoitajien keskuudessa oli koettu, ettei perhepäivähoidon yhteinen varhaiskasvatussuunnitelma ole niin käytännönläheinen, kuin he olisivat sen toivoneet olevan. Lähdimme tämän projektin myötä yhdessä perhepäivähoitajien kanssa tekemään jokaiselle perhepäivähoitajalle yksilöllistä varhaiskasvatussuunnitelmaa, joka palvelisi paremmin sekä perhepäivähoitajien, perhepäivähoidonohjaajan että perhepäivähoidossa olevien lasten vanhempien tarpeita.</p> <p>Projektin toiminnallinen osuus koostui keväällä 2010 neljästä kokoontumisesta yhdessä perhepäivähoitajien sekä perhepäivähoidonohjaajan kanssa. Kokoontumiset sijoittuivat maaliskuu-kesäkuulle kerran kuukaudessa. Onnistuneen projektin tuloksena valmistui jokaiselle perhepäivähoitajalle oma varhaiskasvatussuunnitelma sekä perhepäivähoidon toimintavuosisuunnitelma syksystä 2010 kevääseen 2011.</p>		
Asiasanat Perhepäivähoito, tiimi, toimintasuunnitelma, varhaiskasvatuksen kehittäminen, varhaiskasvatuslaatu, varhaiskasvatussuunnitelma		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date January 2011	Author Johanna Keskisalo
Degree programme Degree programme of Social Services		
Name of thesis The Child Minders' Development Project on Early Childhood Education Plans in Kannus		
Instructor Anne Jaakonaho	Pages 31 + 5	
Supervisor Sanna Forslund		
<p>This thesis is a project –type thesis which was ordered by the city of Kannus. The functional part of this thesis was done in spring 2010. In the functional part of the project, the child minders took part in this thesis by planning and executing their own individual early childhood education plans. The project involved 15 child minders and one family day care director.</p> <p>The purpose of the present thesis was to create individual early childhood education plans in co-operation with the writer of the thesis. The foundation for the study of early childhood educations plans was provided by the national Stakes's publication; "The Basics of Early Childhood Education", early childhood education plans made by the town of Kannus and the child minders' own early childhood education plans.</p> <p>The child minders have been feeling that the collective plans of the early childhood education have not been as functional as they hoped them to be. We started this project together with the child minders to create an individual early childhood plan for every child minder. The new plan would serve better the child minders, family day care director and also the needs of parents whose children are in a day care centre.</p> <p>The functional part of the project consisted of four different meetings with the child minders and family day care director during the spring 2010. The meetings took place between March and June and the meetings were held once a month. The results of the successful project were that every child minder got their own individual early childhood plan and they got also common plan of action from autumn 2010 till spring 2011.</p>		
Key words family day care, team, plan of action, early childhood development, quality early childhood education, early childhood education plan		

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PROJEKTIN TIETOPERUSTA	3
2.1	Perhepäivähoito	3
2.2	Perhepäivähoidon laatu	4
2.3	Perhepäivähoito Kannuksessa	6
2.4	Varhaiskasvatus ja varhaiskasvatussuunnitelmat	7
2.5	Tiimit ja tiimityö varhaiskasvatuksessa	8
3	PROJEKTIN TAVOITTEET	12
4	PROJEKTIN SUUNNITTELUPROSESSI	14
4.1	Projektin käynnistäminen	14
4.2	Projektiorganisaatio	15
5	PROJEKTIN TOTEUTUS	16
5.1	Kokoontumisten rakenne ja sisältö	17
5.2	Maaliskuun kokoontuminen	18
5.3	Huhtikuun kokoontuminen	19
5.4	Toukokuun kokoontuminen	20
5.5	Kesäkuun kokoontuminen	20
6	PERHEPÄIVÄHOITAJIEN TOIMINTAVUOSISUUNNITELMA	22
7	PROJEKTIN ARVIOINTI	25
7.1	Projektin työskentelyprosessin arviointi	25
7.2	Projektin lopputuloksen arviointi	26
7	POHDINTA	28
	LÄHTEET	31
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Projektiopinnäytetyöni käsittelee yksilöllisten varhaiskasvatussuunnitelmien tekemistä ja työstämistä Kannuksen vakituisille perhepäivähoitajille yhdessä perhepäivähoitajien kanssa. Samalla lähdettiin tietoisesti alustamaan perhepäivähoitajien tiimityöskentelyä, jonka työstäminen jatkuu projektini päätyttyä perhepäivähoidon ohjaajan sekä perhepäivähoitajien omasta toimesta tekemäni toimintavuosisuunnitelman pohjalta (ks. luku 6 Perhepäivähoitajien toimintavuosisuunnitelma), jonka tekeminen nähtiin tarpeelliseksi projektin edessä. Projektin toiminnallisen osuuden suunnittelu aloitettiin helmikuussa 2010, ja se toteutui maaliskesäkuussa 2010.

Varhaiskasvatussuunnitelmia perhepäivähoitajille lähdettiin tekemään monesta eri syystä. Kannuksen kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteiksi on kirjattu laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut. Tavoitteena on myös työstään innostunut sekä osaava henkilökunta. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tämän projektiopinnäytetyön myötä varhaiskasvatussuunnitelmien ja tiimityön kehitysprosessi on ollut yksi ratkaisu, joka on samalla ollut myös perhepäivähoidon sisäistä kehittämistyötä. Perhepäivähoitajat tekivät aloitteen valtuustolle neljän lapsen takuupalkasta vuonna 2009. Aloitteen hyväksymiseksi perhepäivähoitajilta vaadittiin tiettyjä asioita, joihin kuuluivat hoitoajat, kustannusvaikutukset, laatu ja se, mitä laadulta vaaditaan. Niihin kuuluvat myös lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat, joita Kannuksessa päivähoitossa lapsille jo tehdään. Projektiopinnäytetyöni on osaltaan ollut edistämässä aloitteen hyväksymistä.

Varhaiskasvatussuunnitelmia lähdettiin tekemään myös siksi, että perhepäivähoitajat ajattelisivat omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan sekä itsensä kehittämistä. Myös perhepäivähoidon imagoa haluttiin nostaa, sillä perhepäivähoito on ollut aina ikään kuin hätävara varhaiskasvatuksessa; perhepäivähoitajia palkataan sen mukaan, paljonko hoidettavia lapsia on. Perhepäivähoitoa ei saisi ajatella vain perushoitona vaan varhaiskasvatustyönä, joka on arvokasta työtä.

Kannuksen varhaiskasvatuksen esimies sekä perhepäivähoidonohjaaja kiinnostuivat perhepäivähoitajien tiimityöskentelystä kuullessaan siitä käymissään koulutuksissa. Perhepäivähoidonohjaaja keskusteli tiimityöskentelyn aloittamisesta perhepäivähoitajien kanssa jo

pari vuotta sitten, mutta perhepäivähoitajien puolelta kiinnostus tiimityöhön oli vähäistä. Projektini kautta varhaiskasvatuksen esimies ja perhepäivähoidonohjaaja näkivät uuden mahdollisuuden tiimityöskentelyn aloittamiselle perhepäivähoitajien yksilöllisten varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisen kautta. Myös perhepäivähoitajat ottivat projektin hyvin vastaan. Projektin aikana tiimityö jäi kuitenkin hieman taka-alalle varhaiskasvatussuunnitelmiin panostaessamme. Tiedostimme sen kuitenkin perhepäivähoidonohjaajan kanssa jo hyvissä ajoin projektin käynnistyttyä. Perhepäivähoitajien tiimityöskentely onkin seuraava kehitysaskel varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuksen jälkeen.

Varhaiskasvatussuunnitelmien tekeminen on toiminut alkusysäyksenä perhepäivähoitajien tiimityöskentelyn aloittamiselle. Tiimityöskentelyssä pääideana on ammattiryhmän löytäminen, yhteen hiileen puhaltaminen, tehdä yhteiset raamit työskentelylle sekä saada jokaisen perhepäivähoitajan ideat ja ajatukset esille. Kun perhepäivähoitajat ovat päässeet tiimityöskentelyssä vauhtiin, tarkoituksena on, että perhepäivähoidon ohjaaja voi antaa tiimeille pohdittavaksi asioita, joista kukin tiimi keskustelee ja seuraavassa kokouksessa ne käydään läpi. Tavoitteena on, että perhepäivähoitajat alkaisivat suunnitella itsenäisemmin esimerkiksi perhepäivähoidon vuosisuunnitelmia ja käytännön toimintaa.

Asiasanat opinnäytetyössäni ovat perhepäivähoito, tiimi, toimintasuunnitelma, varhaiskasvatuksen kehittäminen, varhaiskasvatuslaatu ja varhaiskasvatussuunnitelma.

2 PROJEKTIN TIETOPERUSTA

2.1 Perhepäivähoito

Perhepäivähoito on määritelty päivähoitolaissa hoidoksi, jota voidaan järjestää yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa paikassa, jota kutsutaan perhepäiväkodiksi. Laissa säädetään, että perhepäivähoidolla pyritään takaamaan turvalliset, jatkuvat sekä lämpimät ihmissuhteet, jotka auttavat tukemaan lapsen kehitystä monipuolisesti. (Laki lasten päivähoitosta 1990.) Lasten päivähoitosta sekä kasvatuksesta on säädetty lakeja, joita ovat laki lasten päivähoitosta 1973, 1980, 1984 ja 1990, lastensuojelulaki 1984, 1990 ja 2008 sekä laki lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta 1984.

Päivähoidon muodoista perhepäivähoitoa voidaan pitää vanhimpana. Suomessa perhepäivähoito sai alkunsa, kun lapset tarvitsivat hoitoa vanhempien mennessä töihin ja kun vanhemmilla ei ollut varaa palkata hoitajaa tai kotiapulaista. Tuolloin vanhemmat veivät lapset hoitoon naapurin perheenäidille. Pitkän aikaa perhepäivähoito toimi Suomessa valvottomana ja epävirallisena hoitomuotona. Perhepäivähoito mainittiin uutena päivähoitomuotona Suomessa ensimmäistä kertaa virallisissa asiakirjoissa komiteamietinnöissä vuonna 1951. Ennen päivähoitolain asettamista Mannerheimin Lastensuojeluliitolla (MLL) on ollut vahva rooli perhepäivähoidon historiallisessa kehittämisessä. (Parrila 2002, 25 – 26; Välimäki 1999, 129 – 132.)

Perhepäivähoito hoitomuotona sai virallistetun aseman päiväkotihoidon rinnalla päivähoitolaissa 1973. Perhepäivähoito voi olla joko yksityistä tai kunnallista. Tavallisin perhepäivähoitomuoto on perhepäivähoitajan kodissa tapahtuva perhepäivähoito. Muita perhepäivähoitomuotoja ovat ryhmäperhepäivähoito tai lapsen kodissa tapahtuva perhepäivähoito kolmiperhehoitona tai muuna hoitona, joka tapahtuu lapsen kodissa. (Kivioja, Koskenrouta & Valpola 1991, 17 – 19; Koponen, Remes & Salminen 1987, 10.)

Perhepäivähoito eroaa päiväkodista paljon lapsen kasvu- ja oppimisympäristönä. Perhepäiväkodilla tarkoitetaan kotia, jonka tilat ovat kodinomaiset, eivät laitosmaiset. Myös perhepäivähoidon kasvatustoiminta on lähellä samaa kuin lapsen kotona tapahtuva hoitaminen, kasvatusta sekä opettaminen. Usein perhepäivähoidon toimintaan kuuluu lisäksi ohjattua

toimintaa, kuten askartelua, retkiä, ulkoilua, lukemista, musisointia sekä yhteistyötä muun muassa seurakunnan päiväkerhon kanssa. Suurin osa perhepäivähoitajien ajasta menee lasten perushoittoon ja perushoidolla onkin suuri merkitys lasten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 1998, 51 – 52.)

Perhepäivähoidolla on omat vahvuutensa ja erityispiirteensä. Perhepäivähoidolle ominaisia piirteitä ovat ympäristöön suhteessa oleva avoimuus sekä kasvatustoiminta, joka on turvallista ja kotiympäristössä tapahtuvaa. Lapsiryhmän pieni koko mahdollistaa perhepäivähoitajan huomioimaan jokaisen lapsen yksilöllisesti. (Sosiaali- ja terveysministeriö 1998, 52.)

2.2 Perhepäivähoidon laatu

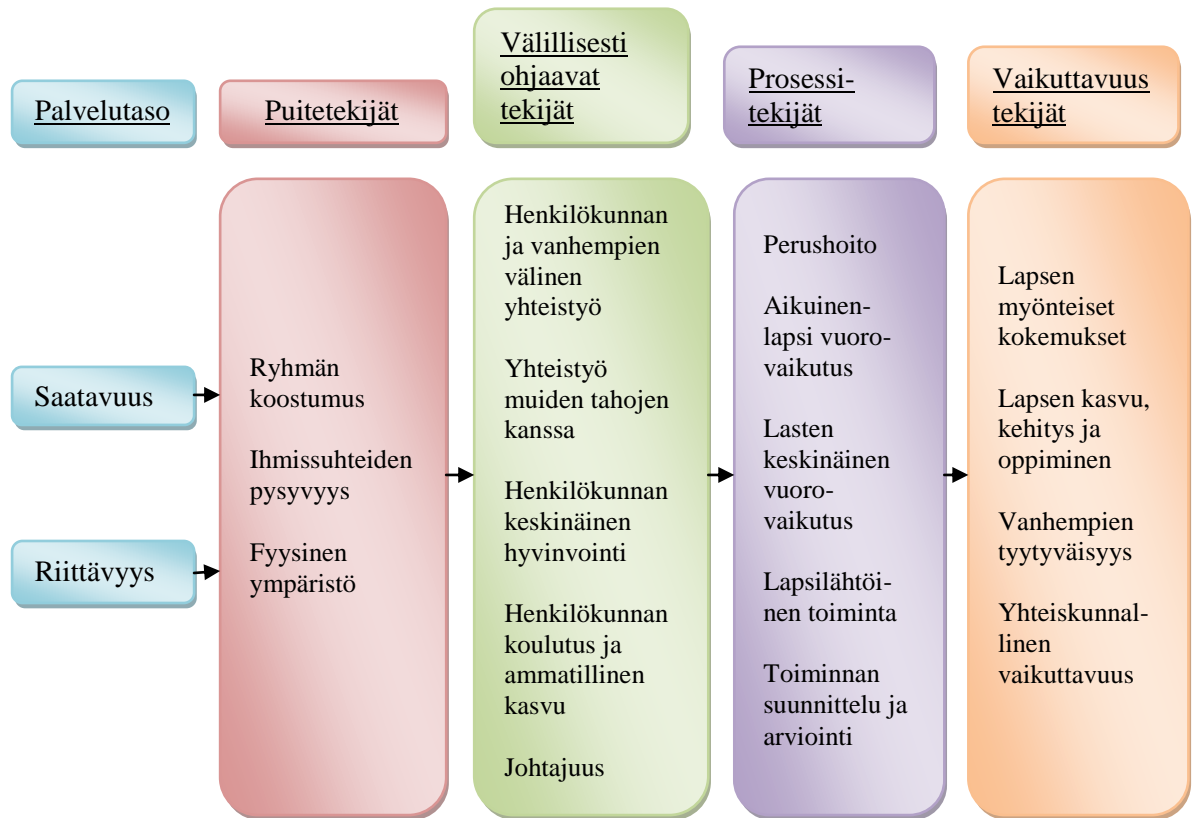
*”Mitä on laadukas, riittävä ja
monipuolinen päivähoito?
Se on hoitotädin turvallinen ja lämmin syli.
Se on tädin hellä ja niin kaunis hymy.
Se on satuhetki.
Se on myös metsään tehty syksyinen puolukkaretki.
Se on hellää hoivaa, kun sormeen tulee ”pipi”.
Se on lämmin ja pehmeä poski, kun täti tulee liki.
Se on myös ruokaa ravitsevaa ja hyvää.
Se on unta niin levollista ja syvää.
Se on leikkiä ja laulua.
Se on luovaa hetkeä, kun maalaamme taulua.
Se on paikka, jossa on hyvä olla.
Se on paikka, jonne on niin kiva tulla.”
Anne Antti*

Parrilan mukaan perhepäivähoito on laadukasta silloin, kun lapsi menee hoitopaikkaan mielellään, voi hyvin ja viihtyy hoitajansa sekä perhepäivähoitokavereidensa seurassa. Laadun eri ulottuvuuksia perhepäivähoidossa ovat perhepäivähoidon toiminta ja toimintaympäristö, perhepäivähoitajan persoonallisuus ja ammattitaito, perhepäivähoidon tavoitteet sekä perhepäivähoidon vaikutukset. (Parrila 2002, 159 – 165.)

Alla oleva päivähoiton laadunarviointimalli on suhteellisen vakiintunut tutkimuksissa ja asiakirjoissa, jotka käsittelevät päivähoiton laatua. Mallin laatutekijät kuvaavat tekijöitä, joita varhaiskasvatustutkimus pitää keskeisimpänä päivähoiton laadun näkökulmasta, niin

päiväkodeissa kuin perhepäivähoidossakin. Päivähoidon laatua voidaan tarkastella kaikkien tekijöiden muodostamana kokonaisuutena tai jokaista tekijää erikseen. (Parrila 2002, 47 – 48.)

Kuvio 1. Päivähoidon laadunarviointimalli (Hujala, Parrila, Lindberg, Nivala, Tauriainen & Vartiainen 1999, 80)

Kannuksen perhepäivähoidonohjaajan mukaan varhaiskasvatuksessa laadunarviointimallin pohjalta perhepäivähoidon näkökulmasta katsottuna päivähoidon laatuksiteerit ovat pääosin kunnossa. Perhepäivähoidossa perhepäivähoidonohjaaja on kokenut, että haluaisi vaikuttaa välillä enemmän yksittäisen hoitajan lapsiryhmään esimerkiksi tilanteissa, joissa ikääntyneellä hoitajalla on monta pientä lasta hoidossa. Perhepäivähoidonohjaajan mukaan perhepäivähoidossa henkilökunnan yhteistyössä olisi parannettavaa, mihin tiimityöstä olisi apua. Toiminnan suunnittelu, joka kuuluu laadunarviointimallissa prosessitekijöihin, on tekijä, joka vaatii henkilökunnalta paljon aikaa. Kannuksessa on tehty suunnitelmia koko varhaiskasvatuksen yhteisestä vuositeemasta tai kuukausiteemoista, jotka liittyvät

toiminnan suunnitteluun. Se helpottaisi osaltaan toiminnan suunnittelua myös perhepäivähoidossa.

Projektiopinnäytetyöni kohdistuu päivähoiton laadunarviointimallissa välillisesti ohjaaviin tekijöihin sekä prosessitekijöihin. Välillisissä tekijöissä projektiopinnäytetyöni vaikuttaa henkilökunnan koulutukseen ja ammatilliseen kasvuun, henkilökunnan keskinäiseen vuorovaikutukseen sekä hyvinvointiin. Prosessitekijöissä vaikutukset kohdistuvat lapsen ja aikuisen väliseen vuorovaikutukseen, lapsilähtöisyyteen sekä toiminnan suunnitteluun. Projektiopinnäytetyöni vaikutukset Kannuksen perhepäivähoitoon ja sitä kautta suurempaan kontekstiin eli päivähoitoon laadunarviointimallin pohjalta perustuvat siihen, että opinnäytetyöprosessin aikana asioita, joihin projektiopinnäytetyöni vaikuttaa, on kohdattu ja käsitelty prosessin aikana joko suoraan tai välillisesti. Ja arkipäivään liittyvät asiat, joista ei perhepäivähoitajien kanssa itse varhaiskasvatussuunnitelmia työstettäessä puhuttu, nousevat varmasti perhepäivähoitajien mieleen heidän työssään esimerkiksi, kun he miettivät yksittäisen lapsen kehitystä ja sitä, mitkä tekijät siihen vaikuttavat.

2.3 Perhepäivähoito Kannuksessa

Perhepäivähoidon toimintaperiaatteina Kannuksessa ovat kodinomaisuus, viihtyvyys, lapsen yksilöllinen huomioiminen sekä hyvä ja turvallinen perushoito. Perustana on perheen tuntemus omasta lapsestaan sekä päivähoitohenkilöstön vankka kokemus ja ammatillinen osaaminen. Kannuksessa on viisitoista vakituista perhepäivähoitajaa, joista suurin osa työskentelee omassa kodissaan hoitaen lapsiryhmää, jossa on neljä tai viisi lasta. Yhtä perhepäivähoitajaa kohti voi olla enintään neljä lasta ja viidentenä voi olla osapäivähoidossa oleva esikouluikäinen tai koulun aloittanut lapsi. (Kannuksen kaupunki 2010.)

Kannuksessa perhepäivähoidossa on lähes saman verran lapsia hoidossa kuin päiväkodeissa. Kannuksen päivähoitossa on käytössä jokaisella lapsella oma yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Se elää lapsen mukana siirryttäessä päivähoitopaikasta toiseen sekä lapsen siirryessä kouluun. Lasten yksilöllisiä varhaiskasvatussuunnitelmia tarkennetaan ja päivitetään vuosittain. (Kannuksen kaupunki 2010.)

2.4 Varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatussuunnitelmat

Stakesin julkaiseman Varhaiskasvatuksen perusteet -oppaan ensimmäinen painos on ilmestynyt vuonna 2003 ja toinen painos 2005. Oppaassa määritellään ja ohjataan, miten varhaiskasvatusta toteutetaan valtakunnallisesti. Varhaiskasvatussuunnitelmia laadittaessa on otettava huomioon varhaiskasvatussuunnitelmien perusteet sekä kuntakohtaiset varhaiskasvatuksen strategiset linjaukset. (Stakes 2005.)

Stakesin varhaiskasvatuksen perusteiden mukaan: ”Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.” Yhteiskunnan valvoma, tukema sekä järjestämä varhaiskasvatus koostuu kokonaisuudesta, johon kuuluvat hoito, kasvatus ja opetus. Ammattitaitoinen henkilöstö on varhaiskasvatuksen keskeinen voimavara. Varhaiskasvatuksen laadun näkökulmasta on tärkeää, että vahva ammatillisuus on sekä kasvatusyhteisöllä että yksittäisellä kasvattajalla. (Stakes 2003, 9.)

Stakesin julkaisema varhaiskasvatussuunnitelmien perusteet on valtakunnallinen varhaiskasvatuksen ohjauksen väline, jonka pohjana toimii valioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksymät varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset vuonna 2002 (Nivalainen 2007, 7; Stakes 2003, 5). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on Stakesin mukaan ”edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, ohjata sisällöllistä kehittämistä ja luoda osaltaan edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi yhdenmukaistamalla toiminnan järjestämisen perusteita”. Tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatuksen ammattilaisten tietoisuutta, lasten vanhempien osallisuutta eri varhaiskasvatuksen palveluissa sekä moniammatillista yhteistyötä. (Stakes 2003, 5.)

Jokaisessa kunnassa tulisi olla kunnan oma varhaiskasvatussuunnitelma, jossa tarkennetaan varhaiskasvatuksen kuntakohtaiset strategiset linjaukset. Kuntien varhaiskasvatussuunnitelmien pohjana toimii Stakesin varhaiskasvatussuunnitelmien perusteet. Kuntien varhaiskasvatussuunnitelma on henkilöstön työväline sekä kunnallisen varhaiskasvatuksen ohjauksen väline. (Stakes 2003, 5.)

Kunnan suunnitelmaa täydentävänä on jokaisen yksikön oma varhaiskasvatussuunnitelma, jossa kuvataan yksikön erityispiirteitä, painotuksia sekä yksikön toimintaympäristö. Yksikkökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan myös eri palvelumuotojen tarkennetut tavoitteet. Yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmissa otetaan huomioon toiminnan tavoitteiden tilannesidonnaisuus, jonka vuoksi suunnitelma täydentyy ja tarkentuu vähitellen. Kun luodaan toimiva ja hyvä vanhempien sekä henkilöstön muodostama kasvatuksellinen yhteisö, olennaisena perustana toimii varhaiskasvatus-suunnitelma. (Stakes 2003, 43 – 44.)

Varhaiskasvatussuunnitelman eli vasun tavoitteena on edistää päivähoidossa olevien lasten yhdenvertaisuutta sekä edistää myös varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua (Nivalainen 2007, 7). Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista säättää, että jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle tulee laatia lapsen yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista lain mukaan myös arvioidaan säännöllisesti. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000)

Stakesin varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan ”varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ymmärtämisessä on keskeistä nähdä perusteet puitteiksi, joista keskustellaan ja jotka täsmennetään yhteisesti sovituiksi käytännöiksi ja toimintaperiaatteiksi kunnissa ja yksiköissä” (Stakes 2005, 8). Kokoontumisissa perhepäivähoitajien kanssa olemme toimineet lauseen mukaisesti keskustellen varhaiskasvatussuunnitelmien sisällöstä ja varhaiskasvatuksen ilmiöistä perhepäivähoidossa. Yhteisissä keskusteluissa projektin aikana on täsmentynyt perhepäivähoitajien toimintaperiaate, joka on kirjattu heidän varhaiskasvatussuunnitelmiin.

2.5 Tiimit ja tiimityö varhaiskasvatuksessa

”Luottamus on tiimitoiminnan onnistumisen perusta” (Pirnes 1994, 60).

Varhaiskasvatuksessa ensimmäiset pienryhmät perustettiin 1980-luvulla Helsingin seudun perhepäivähoidossa. Myöhemmin tuli käyttöön tiimi-nimitys ja määrittäminen sille. (Raina-Kiesiläinen 2005.) Tiimillä tarkoitetaan ihmisryhmää, joka vastaa ennalta sovitun koko-

naisuuden hoitamisesta alusta loppuun. Tiimejä voi olla erilaisia, ja tiimien vastualueet sekä tehtävät voivat myös vaihdella suuresti (Spiik 1999, 30 – 33). Raina-Kiesiläisen mukaan jokainen ryhmä ei ole tiimi, vaan tiimissä ihmiset ovat tietoisia toiminnasta, tiimillä on yhteinen tavoite ja toiminta tapahtuu pitkällä aikavälillä (Raina-Kiesiläinen 2005).

Tiimiytyminen on yksi vaihtoehto, kun halutaan ammatillista perhepäivähoitoa. Vanhasta mallista, jossa perhepäivähoidonohjaaja on valtaa käyttävä johtaja, pyritään siirtymään uuteen malliin, jossa tiiminvetäjä on niin sanottu sopimusjohtaja. Tällöin tiimin vetäjänä toimii yksi tiimin henkilöistä eli perhepäivähoitaja. Uuden mallin tavoitteena on, että kun tiimit kokoontuvat esimerkiksi kuukausipalaverissa joka kuukausi, aikaa jäisi muuhunkin kuin vain informatiiviseen tiedottamiseen. (Raina-Kiesiläinen 2005.) Opinnäytetyöprojektissani Kannuksen perhepäivähoidossa kyseinen aika käytettiin varhaiskasvatussuunnitelmien työstämiseen.

Kuvio 2. Yhteisön toimintakulttuuri.

Kuvio yhteisön toimintakulttuurista kuvaa, miten yhteisön eli tässä tapauksessa tiimin toimintakulttuuri muodostuu tai miten se tulisi muodostaa. Tiimin toimintakulttuurin kuuluu kolme pääkäsitettä: sisältö, rakenteet sekä vuorovaikutus. Sisältö käsittää tiimin tavoitteen tai tavoitteet, tiimin yhteiset arvot sekä mission. Tiimin toimintakulttuurin rakenne pitää sisällään työn- ja vastuujon, tästä esimerkkinä sijaishoitojärjestelmä. Se sisältää myös johtajuuden, sillä tiimillä on aina oltava johtaja sekä keskustelu- ja päätöksentekomallit esimerkiksi sovitut aikataulut. (Raina-Kiesiläinen 2005.)

Perhepäivähoidossa perhepäivähoitajista muodostuvan tiimin sopiva henkilömäärä on kahdesta neljään perhepäivähoitajaa. Pienessä tiimissä jokaisella on mahdollisuus sekä aikaa puhua. Suuremmassa tiimissä, jossa on enemmän kuin neljä henkilöä, vuorovaikutussuhteiden määrä nousee liian suureksi ja siedettävyyden raja ylittyy. Vuorovaikutussuhteiden määrää tiimeissä voidaan havainnollistaa esimerkiksi seuraavalla kuviolla. (Raina-Kiesiläinen 2005.)

Taulukko 1. Tiimin koon vaikutukset vuorovaikutussuhteiden määrään. (Lönqvist 2002)

<u>Henkilömäärä</u>	<u>Vuorovaikutussuhteiden määrä</u>
1	0
2	1
3	5
4	24
5	89
6	300
7	965
8	3024

”Siedettävyyden raja”

Luonnollinen ja hyvä tiimi koostuu toisiaan lähellä asuvista perhepäivähoitajista, jolloin tiedonvälitys tiimin jäsenten välillä on nopeaa (Raina-Kiesiläinen 2005). Spiikin mukaan hyvässä tiimissä ihmiset ovat erilaisia ja tiimin jäsenet osaavat arvostaa ja hyödyntää ihmisten sekä toistensa ammattitaitojen erilaisuutta. Ihannetiimiissä on sekä hallitsevia että

mukautuvia jäseniä, jotka tasapainottavat toisiaan. Heillä on tiimissään myös laajaa osaamista, avointa keskustelua, kriittisyyttä sekä luovaa pohdiskelua. (Spiik 1999, 94.)

3 PROJEKTIN TAVOITTEET

Tässä kappaleessa esittelen projektin tulos-, toiminnalliset sekä oppimistavoitteet projektin eri tahojen näkökulmasta. Tavoitteet olen koontanut myös alla olevaan taulukkoon, jotta niiden havainnollistaminen olisi helpompaa.

Taulukko 2. Projektin tavoitteet

	Perhepäivähoidtajien tavoitteet	Organisaation tavoitteet	Omat tavoitteet
Tulostavoitteet	Oman näköinen varhaiskasvatussuunnitelma, tiimien perustaminen	Hoitajille omat varhaiskasvatussuunnitelmat, Perhepäivähoidon imagon nostaminen ja laadun parantaminen, uusien ideoiden poikiminen, tiimityöskentelyn hyödyntäminen myös jatkossa	Perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmat, joihin he ovat tyytyväisiä, tiimityöskentelyn jatkuminen
Toiminnalliset tavoitteet	Tiimeissä työskentely	Tiimityöskentelyn aloittaminen	Tiimityöskentelyn onnistuminen ja materiaalin saaminen
Oppimistavoitteet	Oma panos tiimityöskentelyyn, Uuden oppiminen ja kehittäminen	Opiskelijoiden ja projektien hyödyntäminen, tiimityöskentely	Kokemukset projektityöskentelystä

Tulostavoitteena perhepäivähoitajilla oli projektin myötä saada omat ja omannäköiset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä tiimien perustaminen. Toiminnallisena tavoitteena perhepäivähoitajilla oli tiimeissä työskenteleminen. Oppimistavoitteena oli tuoda oma näkemys, persoona ja kokemus tiimityöskentelyyn, ja projektin myötä oppia sekä kehittää uutta.

Organisaation tulostavoitteena oli projektin ja tiimityöskentelyn avulla saada vakituisille perhepäivähoitajille omat varhaiskasvatussuunnitelmat, perhepäivähoidon imagon nostaminen ja laadun parantaminen, uusien ideoiden poikiminen sekä perhepäivähoitajien tiimityöskentelyn hyödyntäminen projektin jälkeen. Toiminnallisena tavoitteena organisaatiolla oli perhepäivähoitajien tiimityöskentelyn aloittaminen. Oppimistavoitteena oli tiimityöskentely, nähdä minkälaista hedelmää projektityö kantaa perhepäivähoidossa ja kuinka opiskelijoita voidaan projekteissa hyödyntää.

Oma tulostavoitteeni oli saada perhepäivähoitajille valmiiksi projektin aikana varhaiskasvatussuunnitelmat, joihin he itse ovat tyytyväisiä. Tavoitteena minulla oli myös se, että perhepäivähoitajien keskuudessa innostuttaisiin tiimityöskentelystä ja että tiimityöskentely jatkuisi perhepäivähoitajilla projektin jälkeenkin. Omana toiminnallisena tavoitteenani oli saada tarvittava materiaali varhaiskasvatussuunnitelmia varten jokaiselta perhepäivähoitajalta. Tavoitteena oli myös perhepäivähoitajien tiimityöskentelyn onnistuminen. Oppimistavoitteenani oli saada kokemusta projektityöskentelystä.

Projektissa pyrimme nostamaan perhepäivähoidon samalle tasolle muiden yksiköiden kanssa, joissa on yksikkökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Samalla yritimme nostaa perhepäivähoitoa esiin ja saada perhepäivähoidon arkea enemmän näkyväksi. Pääperiaatteena oli perhepäivähoitotyön kehittäminen ja sitä kautta myös laadun parantaminen.

Tarkoituksena varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisessä oli saada perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma konkreettisemmaksi perhepäivähoitajille sekä heillä hoidossa olevien lasten huoltajille ja vanhemmille tekemällä perhepäivähoitajille yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmat toimivat myös esitteinä lasten hoitopaikasta lasten huoltajille. Lain mukaanhan jokaisella yksiköllä pitäisi olla oma varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisen tarkoituksena oli myös perhepäivähoidon laadun parantaminen, perhepäivähoitajien itsensä kehittäminen sekä saada yhdessä työskentelemällä aikaan varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka vastaavat perhepäivähoitajien omia toiveita ja näkemyksiä.

4 PROJEKTIN SUUNNITTELUPROSESSI

4.1 Projektin käynnistäminen

Opinnäytetyön aihetta miettiessäni minulle oli selvää, että haluan kehittää ja syventää varhaiskasvatusosaamistani sekä sosionomin varhaiskasvatuskompetensseja opinnäytetyössäni. Lähtökohtana minulla oli myös se, että aiheen saisin kotipaikkakunnaltani Kannuksesta. Aihetta pohiessani minulle oli tärkeää, että opinnäytetyössäni toteutuisi lastentarhanopettajan kelpoisuuteen vaadittavat kriteerit.

Projektiopinnäytetyöni sai alkunsa tammikuussa 2010, kun otin yhteyttä Kannuksen varhaiskasvatuksen esimieheen. Hänen kanssaan pohdimme opinnäytetyön aihetta varhaiskasvatuksen kontekstista. Hänellä oli ollut jo pitkään suunnitelmia, jotka liittyivät perhepäivähoitajien yksilöllisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin sekä tiimityöskentelyyn, jota jo Haapavedellä oli toteutettu. Varhaiskasvatuksen esimies sekä perhepäivähoidon ohjaaja olivat jo aikaisemmin ehdottaneet tiimityöskentelyä perhepäivähoitajille, jotka eivät olleet tuolloin innostuneet tiimityöskentelyn aloittamisesta. Projektini myötä siihen nähtiin olevan uusi mahdollisuus varhaiskasvatussuunnitelmien työstämisen kautta.

Helmikuussa 2010 pohdimme Tarja Mäkitalon sekä perhepäivähoidonohjaajan Sanna Forslundin kanssa projektin toteutusta ja sitä, mitä se pitäisi sisällään. Yhdessä päädyimme siihen tulokseen, että projektiin otetaan mukaan Kannuksen vakituiset perhepäivähoitajat, joita on viisitoista. Suunnittelimme yhdessä helmikuun tapaamisessa myös projektin sisällön, aikataulun, toteutuksen sekä tavoitteet.

Projektin toiminnallista osuutta lähdin toteuttamaan heti maaliskuussa 2010. Projektisuunnitelman (LIITE 1) tekemisen aloitin keväällä aiheen saatuani. Projektisuunnitelmassa olen kuvannut projektin, sen tavoitteet, projektiorganisaation, tehtävät, aikataulun, projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit. Projektisuunnitelmaan kuuluu myös projektibudjetti, ohjaussuunnitelma sekä projektin taustaa.

4.2 Projektioorganisaatio

Projektioorganisaatio koostui Kannuksen varhaiskasvatuksen esimiehestä Tarja Mäkitalosta, perhepäivähoidonohjaajasta Sanna Forslundista, itsestäni sekä Kannuksen viidestätoista vakituisesta perhepäivähoitajasta. Keskipohjanmaan ammattikorkeakoulusta opinnäytetyöni ohjaajana toimi Anne Jaakonaho ja työelämäohjaajana perhepäiväoidon ohjaaja Sanna Forslund.

Projektissa tavoitteena oli, että kerran kuukaudessa järjestettäviin kokoontumisiin pääsisi mahdollisimman moni perhepäivähoitaja viidestätoista sekä minä ja perhepäivähoidonohjaaja. Tarkoituksena oli, että perhepäivähoitajat toimisivat kokoontumisissa tiimeissä, ja sen vuoksi toimimme perhepäivähoidonohjaajan kanssa ohjaajien asemassa kokoontumisissa.

Projektiryhmän tehtävänä oli kuukausittaisissa kokoontumisissa keskustella, pohtia ja miettiä kussakin kokoontumisessa esillä olevaa varhaiskasvatussuunnitelmien sisältöön liittyvää aihetta. Toimimme perhepäivähoidonohjaajan kanssa perhepäivähoitajien kokoontumisissa ohjaajina, johdattelijoina sekä materiaalin kerääjinä. Projektiryhmän kokoontumisien tuotoksista kokosin jokaiselle perhepäivähoitajalle yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman, jonka kukin perhepäivähoitaja itse hyväksyi ja jonka sisältöön he itse saivat kokoontumisissa vaikuttaa.

5 PROJEKTIN TOTEUTUS

Perhepäivähoitajien ja perhepäivähoidonohjaajan kanssa kokoonnuimme kerran kuukaudessa päivinä, jolloin perhepäivähoitajat muutenkin kokoontuvat. Kaikki neljä kokoontumista kevään aikana pidettiin Kannuksen kaupungintalolla. Aluksi kokoontumisissa perhepäivähoidonohjaaja käsitteli perhepäivähoitajien kanssa perhepäivähoitajia ja perhepäivähoitoa koskevat asiat, minkä jälkeen aloitimme toiminnallisen työskentelyn perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmiin liittyvien aihealueiden parissa.

Kokoontumisten sisällöt suunnittelimme yhdessä perhepäivähoidonohjaajan kanssa ennen kokoontumisia. Kokoontumisien aiheet määräytyivät Stakesin varhaiskasvatussuunnitelmien perusteiden, Kannuksen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman sekä Perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Sisältöä suunnitellessamme otimme huomioon myös perhepäivähoitajien sekä perhepäivähoidonohjaajan tarpeet suhteessa perhepäivähoitajien yksilöllisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin.

Perhepäivähoitajien yksilöllisiä varhaiskasvatussuunnitelmia varten jokaisesta perhepäivähoitajasta piti saada myös yksilöllistä tietoa. Koimme perhepäivähoidon ohjaajan kanssa, että kyselylomakkeiden (LIITTEET 2 ja 5) avulla tiedon kerääminen on nopeinta ja yksinkertaisinta. Kyselylomakkeiden ja niistä saadun tiedon avulla jokaiselle perhepäivähoitajalle muokkautui projektin aikana omannäköinen ja yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Yksilöllisen tiedon lisäksi perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmiin työstettiin yhdessä perhepäivähoitajien kanssa myös kaikille yhteistä tietoa (LIITE 4).

Kokoukset kestivät yksi ja puoli tuntia, josta ensimmäinen puoli tuntia käytettiin kokoon-tumisen aiheeseen johdattelemiseen sekä kyselylomakkeiden jakamiseen. Tämän jälkeen perhepäivähoitajat jaettiin tiimeihin, jossa he työstivät aihetta puoli tuntia keskustellen. Viimeisen puolituntisen käytimme yhdessä tiimien tuotosten purkuun ja kotitehtävien antamiseen.

Huhtikuun kokoontumisen jälkeen työstin perhepäivähoitajilta saamastani aineistosta jokaiselle perhepäivähoitajalle oman varhaiskasvatussuunnitelman. Niissä tuli tavoitteen mukaisesti näkymään kunkin perhepäivähoitajan oma persoona ja yksilöllisyys. Varhaiskasva-

tussuunnitelmiin tuli näkymään myös yhteisiä asioita, joita olivat perhepäivähoidon päivärhythmi, lapselle ominainen tapa toimia ja oppia sekä tietoa perhepäivähoidosta, missä on käsitelty termit lapsilähtöisyys, kodinomainen sekä kasvatuskumppanuus. Kun olin työstänyt raakaversiot varhaiskasvatussuunnitelmista, seuraavassa eli toukokuun kokoontumisessa muokkasimme yhteisiä tietoja yhdessä perhepäivähoitajien ja perhepäivähoidon ohjaajan kanssa heidän mieleisekseen. Perhepäivähoitajien kanssa muokkasimme myös heidän omia yksilöllisiä tietojaan varhaiskasvatussuunnitelmissa.

5.1 Kokoontumisten rakenne ja sisältö

Kokosin projektin kokoontumisista taulukon, jossa näkyy kokoontumisen ajankohta, kokoontumisen keskeinen sisältö sekä kokoontumisen tulos. Olen tekstissä avannut enemmän perhepäivähoitajien kokoontumisten sisältöä.

Taulukko 3. Kokoontumisten rakenne ja sisältö

KOKOONTUMINEN	KESKEINEN SISÄLTÖ	TULOS
Maaliskuu 31.3.2010 Klo 18 - 20.00	-Projektista kertominen -Kokoontumisen aiheena perhepäivähoitajien arvot ja asenteet: →Kyselylomake ”perhepäivähoidon toiminta-ajatus ja arvot” →Lapsilähtöisyys, kodinomainen ja kasvatuskumppanuus käsitteiden avaaminen, keskustelu tiimeissä - Kotitehtävänä kirjata ylös tavallinen päivärhythmi	- Projektin aloitus, tutuksi tuleminen - Perhepäivähoitajien henkilökohtaiset vastaukset kyselylomakkeeseen - Perhepäivähoitajien ensimmäiset tiimikeskustelut →Kattavan ja riittävän aineiston saaminen kokouksesta
Huhtikuu 29.4.2010 Klo 18 - 20.00	-Aiheena lapselle ominainen tapa toimia ja oppia: →Vapaata keskustelua aiheesta yhdessä - Varhaiskasvatussuunnitel-	- Monipuolista keskustelua aiheesta - Keskustelua myös aiheista: →Lapsi oppii myös esimerkein ja matkimalla

	<p>mien ulkonäön, taittelun, värin ja kannen miettiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perhepäivähoidon toiminta-ajatuksen miettiminen yhdessä - Kotitehtävänä kirjata hoitolapsen kommentti hoitopaikasta tai hoitajasta 	<p>→Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Päätös vasun väristä ja kannen kuvasta - Hyvää aineistoa toiminta-ajatusta varten
<p>Toukokuu 21.5.2010 Klo 18 - 20.00</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Varhaiskasvatussuunnitelmien raakavedosten työstäminen yhdessä kaikkien mieleiseksi -Lasten kommenttien lisääminen vasuihin 	<ul style="list-style-type: none"> - Muokattiin yksilöllisiä tietoja perhepäivähoitajista ja yhteistä päivärytmiä - Lasten kommenttien lisääminen niiden vasuihin, jotka toivat kommentin
<p>Kesäkuu 15.6.2010 Klo 18 - 20.00</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Orientaatiot perhepäivähoidossa: →Kyselylomake ”Orientaatiot perhepäivähoidossa” -Valmiiden varhaiskasvatussuunnitelmien antaminen perhepäivähoitajille - Lehtitoimittaja tekee projektista lehtiartikkelin paikallislehteen 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoitajien täyttämät kyselylomakkeet perhepäivähoidon ohjaajalle myöhempää käyttöä varten - Vasut perhepäivähoitajien käyttöön - Artikkelin Lestijoki-lehteen projektista

5.2 Maaliskuun kokoontuminen

Kokoontuminen pidettiin 31.3.2010 kello 18.00 - 20.00. Paikalla kokoontumisessa oli lisäksi kymmenen perhepäivähoitajaa, perhepäivähoidonohjaaja sekä sosionomiopiskelija. Ensimmäisen kokoontumisen aiheena oli perhepäivähoitajien arvot ja asenteet, ja sen tarkoituksena oli kartoittaa perhepäivähoitajien työn peruspohjaa. Kokoontumisen aluksi kullekin perhepäivähoitajalle jaettiin kyselylomake aiheesta perhepäivähoidon toiminta-ajatus ja arvot (LIITE 2). Kukin perhepäivähoitaja vastasi kyselyyn henkilökohtaisesti. Kyselyyn vastattuaan perhepäivähoitajat jakautuivat kahteen saman kokoiseen tiimiin, joissa he keskustelivat ja pohtivat termejä kodinomainen, lapsilähtöisyys ja kasvatuskumppanuus sekä miettivät, mitä ne tarkoittavat perhepäivähoidossa. Kirjureina toimi toisessa ryhmässä

perhepäivähoidonohjaaja ja toisessa ryhmässä sosionomiopiskelija. Itse toimin tiimien kuuntelijana, kommentoijana ja eteenpäinviejänä.

Kun aiheista oli keskusteltu, tiimien keskustelut purettiin vielä ennen kokoontumisen päättymistä yhteisesti kaikkien kesken. Tiimeissä heräsi monenlaisia ajatuksia siitä, mitä tarkoittavat termit kodinomainen, lapsilähtöisyys ja kasvatuskumppanuus. Yhteisessä keskustelussa nousi myös uusia asioita esiin, jotka kirjattiin ylös. Seuraavaan kokoontumiseen mennessä perhepäivähoitajille annoin kotitehtäväksi kirjata ylös heidän tavallisen päivärytminsä. Kokoontumisesta poissa olleille perhepäivähoitajille lähetettiin kokoontumisessa läpikäytyt asiat sähköpostitse sekä myös kyselylomake ja päivärytmin kirjaaminen.

5.3 Huhtikuun kokoontuminen

Huhtikuun kokoontuminen pidettiin 29.4.2010 kello 18.00 - 20.00. Kokoontumisessa aiheena oli lapselle ominainen tapa toimia ja oppia, ja siinä perhepäivähoitajat käsittelivät ja pohtivat perhepäivähoitoa myös lapsen näkökulmasta. Perhepäivähoitajille annettiin yhteisesti kokoontumisen aihe, josta he saivat aloittaa keskustelemisen. Perhepäivähoitajien keskusteluissa ilmeni varhaiskasvatussuunnitelmien perusteissakin kirjatut tärkeät asiat, joita ovat leikki, liikkuminen, taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen sekä tutkiminen. Keskustelussa perhepäivähoitajat miettivät myös sitä, että työssä tulisi ottaa huomioon, että lapsi oppii myös esimerkein ja matkimalla. Kokoontumisessa perhepäivähoitajat keskustelivat myös aikuisen ja lapsen vuorovaikutuksesta ja siitä, miten perhepäivähoitajana se tulee huomioida työssä.

Perhepäivähoitajien keskustelujen jälkeen mietittiin yhdessä perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmien ulkonäköä, taittelua, väriä, kantta ja sitä, mikä teksti sekä kuva varhaiskasvatussuunnitelmien kanteen laitetaan. Varhaiskasvatussuunnitelmien kanteen kuvaksi valittiin logo perhepäivähoidon seutukunnallisesta hankkeesta 2006 - 2008, joka kuvaa perhepäivähoitajaa ja hoitolapsia (LIITE 3). Perhepäivähoitajat pohtivat yhdessä myös heidän muodostamaansa toiminta-ajatusta perhepäivähoitotyölle, joka tulee samanlaisena kaikkien perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmiin. Kokoontumisen lopuksi hoitajat saivat kotitehtäväksi miettiä jonkun hoitolapsen sanoman kommentin, joko perhepäivähoitajasta itsestään tai hoitopaikasta. Tarkoituksena oli saada varhaiskasvatussuunnitelmiin

myös lapsen ääni kuuluviin, ja olin sitä mieltä, että lapsen kommentti oli siihen hyvä ratkaisu.

5.4 Toukokuun kokoontuminen

Toukokuussa kokoonnuttiin 21.5.2010 kello 18.00 - 20.00. Kokoontumisessa käytiin läpi kullekin perhepäivähoitajalle tekemäni varhaiskasvatussuunnitelma, johon hoitajat saivat tehdä vielä tarvittavia muutoksia. Kokoontumisessa lisättiin vielä lasten kommentit niiden perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmiin, jotka kommentin olivat tuoneet. Yhdessä pohdittiin ja muutettiin vielä kaikille perhepäivähoitajille yhteistä päiväjärjestystä, joka tuli jokaisen perhepäivähoitajan varhaiskasvatussuunnitelmaan samanlaisena.

Toukokuun kokoontumisessa hahmottui varhaiskasvatussuunnitelmien lopullinen ulkonäkö (LIITE 4). Varhaiskasvatussuunnitelma on yksi keskeltä taitettu A4. Kannessa lukee ”Perhepäivähoitaja”, perhepäivähoitajan nimi, ”Kannuksen kaupunki” ja kuvaksi valittu logo. Varhaiskasvatussuunnitelmien keskiaukeamalla on jokaiselle perhepäivähoitajalle yksilöllistä tietoa sekä kaikille yhteistä tietoa. Yksilöllistä tietoa on perhepäivähoitajan työn tavoite, mitä perhepäivähoitaja kokee työssään tärkeäksi, perhepäivähoitajan persoona, mitä perhepäivähoitaja tekee työssään mieluiten sekä hoitopaikan ympäristön kuvaaminen. Perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmissa kaikilla samaa tietoa on päivärytmi sekä perhepäivähoidosta tietoa, missä on avattu käsitteet lapsilähtöisyys, kodinomaisuus ja kasvatuskumppanuus. Yhteistä tietoa varhaiskasvatussuunnitelmissa on myös lapselle ominainen tapa toimia ja oppia. Takasivulla on lapsen kommentti niillä perhepäivähoitajilla, jotka sen toimittivat ennen kesäkuuta.

5.5 Kesäkuun kokoontuminen

Kokoontuminen pidettiin 15.6.2010 kello 18.00-20.00. Kokoontumisen aluksi perhepäivähoitajat saivat täyttää kyselylomakkeen, joka koski orientaatioita perhepäivähoidossa (LIITE 5). Lomaketta perhepäivähoitajat ja perhepäivähoidon ohjaaja käyttävät myöhemmin tekemäni vuosisuunnitelman (ks. luku 6 Perhepäivähoitajien toimintavuosisuunnitelma) mukaisesti orientaatiota tarkemmin käsitellessään. Tarkoituksena on että perhepäivä-

hoitajat lisäävät orientaatiot varhaiskasvatussuunnitelmiinsa, joka on osa varhaiskasvatussuunnitelmien päivittämistä ja kehittämistä.

Lomakkeiden täyttämisen jälkeen perhepäivähoitajille jaettiin heidän valmiit yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmansa. Kokouksissa oli paikalla myös lehtitoimittaja paikallisesta Lestijoki-lehdestä. Lehtitoimittaja teki projektista lehteen artikkelin. Suunnitellamme projektia yhdessä varhaiskasvatuksen esimiehen ja perhepäivähoidon ohjaajan kanssa helmikuussa, tarkoituksena oli saada saavutuksestamme perhepäivähoidon saralla projektin päättyessä artikkeli paikalliseen lehteen, mikä myös toteutui.

6 PERHEPÄIVÄHOITAJIEN TOIMINTAVUOSISUUNNITELMA

Yhtenä opinnäytetyöni osana oli tehdä Kannuksen perhepäivähoitajille toimintasuunnitelma vuodeksi, elokuusta 2010 toukokuuhun 2011. Toimintavuosisuunnitelman tarkoituksena on kehittää perhepäivähoitoa, kehittää ja toteuttaa tiimityöskentelyä sekä saada perhepäivähoitajia osallistumaan enemmän perhepäivähoidon toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tavoitteena on, että perhepäivähoitajat olisivat itsenäisempiä perhepäivähoidon toiminnassa ja suunnittelisivat sekä toteuttaisivat sitä enenevässä määrin jatkossa itse tiimityöskentelyä hyödyntämällä. Nykyään perhepäivähoidonohjaaja suunnittelee perhepäivähoidon toiminnan, ja sitä vastuuta sekä omatoimisuutta haluttaisiin siirtää enemmän perhepäivähoitajille.

Elokuussa mietimme yhdessä perhepäivähoidonohjaajan kanssa mitä perhepäivähoitajien vuosisuunnitelma pitäisi sisältää, miten tiimityötä voisi hyödyntää, mitä uutta voisi kehittää ja mitkä ovat sellaisia jokavuotisia vuosisuunnitelmissa esiintyviä asioita, kuten koulutuspäivät, jotka toimintavuosisuunnitelmassa tulee olla. Toimintavuosisuunnitelmasta tuli mielestämme hyvin monipuolinen ja kattava.

Taulukko 4. Perhepäivähoitajien toimintavuosisuunnitelma

<u>KUUKAUSI</u>	<u>SISÄLTÖ</u>
Elokuu 2010	- Tietoa tiimityöskentelystä
Syyskuu 2010	- Ydintiimipalaveri -koulutuspäivä - Startti -koulutuspäivä
Lokakuu 2010	- Lasten yksilölliset vasut, harjoittelemine
Marraskuu 2010	- Vasujen orientaatiot -osion työstäminen
Joulukuu 2010	- Perhepäivähoitajien pikkujoulut
Tammikuu 2011	- Syksyn toimintasuunnitelman työstäminen - Startti -koulutuspäivä
Helmikuu 2011	- Laskiastapahtuman suunnittelu
Maaliskuu 2011	- Laskiastapahtuman toteutus - Orientaatioiden työstämistä vasuihin
Huhtikuu 2011	- Virkistystapahtuman suunnittelu

Toukokuu 2011	- Virkistystapahtuman toteutus
Kesäkuu 2011	- Ei perhepäivähoitajien iltaa
Heinäkuu 2011	- Ei perhepäivähoitajien iltaa

Elokuussa perhepäivähoidonohjaaja syventää perhepäivähoitajien tietämystä tiimityöskentelystä. Perhepäivähoidonohjaaja pitää perhepäivähoitajien illassa tietoisuuden tiimityöskentelystä perhepäivähoitajille.

Syyskuussa 15.9.2010 on Ydintiimipalaveri-koulutuspäivä, johon osallistuu kaksi perhepäivähoitajaa. Ydintiimipalaverin pöytäkirja käydään seuraavassa perhepäivähoitajien illassa läpi. Startti-koulutuspäivä on syyskuussa, johon osallistuu koko varhaiskasvatus. Startti on koulutuspäivä, jossa katsotaan valtakunnallisesti ja kunnallisesti tärkeät asiat läpi. Se pidetään aina syyskuussa ja tammikuussa.

Lokakuussa perhepäivähoitajien illassa hoitajat harjoittelevat lasten yksilöllisten varhaiskasvatussuunnitelmien tekemistä. Perhepäivähoitajat myös harjoittelevat kyseisiä varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisen tilanteita konkreettisesti toistensa kanssa.

Marraskuussa perhepäivähoitajat työstävät ja suunnittelevat tiimeissä orientaatiot-osiota varhaiskasvatussuunnitelmiinsa. Oman orientaatiolomakkeen perhepäivähoitajat täyttivät valmiiksi kesäkuussa, ja ne ovat perhepäivähoidonohjaajalla.

Joulukuussa on perhepäivähoitajien pikkujoulut. Joulukuussa ei ole varsinaista perhepäivähoitajien iltaa.

Tammikuussa perhepäivähoitajat työstävät syksyn toimintasuunnitelmaa tiimeissä. Perhepäivähoitajat suunnittelevat muun muassa toimintaa leikkiaamuihin ja ottavat huomioon suunnitelmissaan myös orientaatiot. Esimerkkinä orientaatioiden huomioimisesta on yhteistyö seurakunnan kanssa, mikä liittyy uskonnollis-katsomukselliseen orientaatioon. Tammikuussa on myös Startti-koulutuspäivä.

Helmikuussa päivähoiton yhteisen laskiaistapahtuman suunnittelu perhepäivähoitajien tiimeissä. Laskiaistapahtumassa tulee näkymään yhteistyö päiväkotien kanssa. Perhepäivähoitajat ideoivat laskiaistapahtumaa ja sen sisältöä sekä kutsuvat päiväkodit yhteiseen laskiaistapahtumaan.

Maaliskuussa on laskiaistapahtuman toteutus. Perhepäivähoitajien illassa hoitajat ottavat orientaatiot tarkemmin käsittelyyn. Perhepäivähoitajat pohtivat myös, minkälaisena orientaatiot tulevat vasuihin, ja maaliskuu-huhtikuussa orientaatiot liitetään varhaiskasvatussuunnitelmiin.

Huhtikuussa perhepäivähoitajien tiimit suunnittelevat hoitolastensa vanhemmille yhteisen virkistystapahtuman, jonka toteutus on toukokuussa. Virkistystapahtumassa tulisi korostua yhteistyö ja kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa.

Toukokuussa on perhepäivähoitajien suunnitteleman virkistystapahtuman toteutus sekä toimintavuoden päätös.

Syksyllä 2010 ja keväällä 2011 perhepäivähoitajien ohjaaja pitää kehityskeskusteluja jokaisen perhepäivähoitajan kanssa erikseen, kuten on tehty ennenkin. Keskusteluissa käydään muiden asioiden ohella läpi hoitajan varhaiskasvatussuunnitelma, joka päivitetään tarvittaessa.

7 PROJEKTIN ARVIOINTI

Arvioin projektin onnistumista peilaamalla projektin työskentelyprosessia sekä lopputulosta projektisuunnitelmaan sekä keräämiini palautteisiin perhepäivähoitajilta ja työelämän ohjaajaltani.

7.1 Projektin työskentelyprosessin arviointi

Heti projektin suunnitteluvaiheessa kävi selväksi, että projektin aikataulu tulee olemaan hyvin tiukka. Suunnitteluvaiheessa oli tärkeää selvittää projektin tavoitteet ja projektin tilaajan toiveet, jotta projektissa olisi mahdollista päästä tavoiteltuun lopputulokseen. Projektisuunnitelmaa tein aikataulun tiukkuuden vuoksi projektin jo käynnistyttyä, mikä vaikutti projektisuunnitelmaan sekä myönteisesti että kielteisesti. Myönteisessä mielessä projekti toteutui hyvinkin suurelta osin projektisuunnitelman mukaisesti niin toiminnan kuin tavoitteidenkin osalta. Myös aikataulussa pysyttiin hyvin. Kielteisessä mielessä projektisuunnitelmasta ei tullut kovin tarkka, ja se näkyy tavoitteiden jaottelussa, sillä niiden hahmottaminen oli hankalaa ja projektin käynnistyttyä oli kiire saada projektisuunnitelma valmiiksi ja luvat kuntoon.

Kokoontumisten sisältöön olen tyytyväinen ja tavoitteena oli saada käytyä perhepäivähoitajien kanssa läpi varhaiskasvatussuunnitelman tärkeimmät asiat, jotka tarkennettiin yhteistyössä perhepäivähoitajien kanssa selkeästi ja helposti ymmärrettäväksi heidän yksilöllisiin varhaiskasvatussuunnitelmiinsa. Koen kuitenkin, että perhepäivähoitajien tiimityöskentelyyn emme ehtineet syventyä niin paljon kuin itse olisin toivonut, sillä aikataulu oli tiukka ja varhaiskasvatussuunnitelmien työstämiseen meni suurin osa ajasta. Projektin tilaajan tavoitteena oli, että tiimityöskentelyä laitetaan projektin myötä aluilleen, minkä jälkeen sitä lähdetään kehittämään enemmän perhe-päivähoidonohjaajan ja tekemäni perhepäivähoitajien toimintavuosisuunnitelman avustuksella. Siinä koin onnistuneeni hyvin, sillä kokoontumisissa päästiin kokeilemaan tiimityöskentelyä eri kokoisissa tiimeissä.

Projektisuunnitelmassa olin kirjannut projektin potentiaalisesti ongelmaksi ja riskiksi kokoontumiskertojen vähäisyyden, sillä tiimityö kärsii jonkun ollessa pois kokoontumisesta

ja poissa olevan henkilön täytyy tehdä kokoontumisissa tehdyt tehtävät omalla ajalla, jotta saan häneltäkin tarvittavat tiedot varhaiskasvatussuunnitelmia varten. Koska kokoontumisissa tiimityöskentely jäi taka-alalle varhaiskasvatussuunnitelmiin panostaessamme, en kokenut tiimityön kärsivän, kun joku oli kokoontumisesta poissa. Tehtävät poissa oleva henkilö kyllä joutui tekemään omalla ajallaan, mutta sen perhepäivähoitajat tekivät mallikkaasti, ja sain heiltä tarvittavat tiedot varhaiskasvatussuunnitelmia varten.

Työelämäohjaajaltani eli perhepäivähoidonohjaajalta saamassani palautteessa käy ilmi, että he olivat varhaiskasvatuksen esimiehen kanssa tyytyväisiä projektiin kokonaisuutena ja minun työpanokseeni. Palautteen mukaan projekti eteni vaiheesta toiseen mukavasti, ja tavoite eli perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmat saavutettiin suunnitellun aikataulun mukaisesti, ja varhaiskasvatussuunnitelmista tuli selkeät.

Keräsin palautteen myös perhepäivähoitajilta, ja heidän mielestään projekti oli mielenkiintoinen ja auttoi oman työn sisäistämässä sekä itsensä kehittämässä. Perhepäivähoitajat kokivat myös, että projektissa asioita tuli ajateltua uusista näkökulmista ja sen myötä sai uusia ideoita työhön. Palautteesta kävi ilmi, että tiimityöskentely ja yhdessä asioiden miettiminen auttoivat paljon. Osa perhepäivähoitajista koki hankalaksi omien ajatusten paperille kirjoittamisen, mutta osa oli sitä mieltä, että se kävi hyvin aivojen voimistelusta ja alkoi sujua paremmin kokoontumisien myötä.

7.2 Projektin lopputuloksen arviointi

Projektin lopputuloksena syntyi tämä raportti sekä projektin toiminnallisen osuuden lopputuloksena jokaiselle Kannuksen vakitukselle perhepäivähoitajalle oma yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmia ei juurikaan voinut etukäteen suunnitella, mutta tavoitteena niissä oli, että ne olisivat selkeät ja niistä näkyisi perhepäivähoitajien oma persoonallisuus. Varhaiskasvatussuunnitelmat muotoutuivat kokoontumisten edetessä, kun perhepäivähoitajat saivat itse päättää ja ehdottaa, mitä varhaiskasvatussuunnitelmiin tulee ja minkälaisena. Pohjana varhaiskasvatussuunnitelmissa oli Stakesin varhaiskasvatussuunnitelmien perusteet, Kannuksen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma sekä Perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma, joista pyrimme kiteyttämään ne tärkeimmät asiakokonaisuudet ja tiedot perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuun-

nitelmiin suodattamalla ne perhepäivähoitajien itsensä kautta, jotta heidän varhaiskasvatussuunnitelmistaan tulisi selkeät, helposti ymmärrettävät ja heidän itsensä näköiset. Monia asioita varhaiskasvatussuunnitelmia tehdessä tavoiteltiin liittyen varhaiskasvatussuunnitelmiin, mutta ne myös tavoitettiin.

Perhepäivähoitajien sekä työelämäohjaajan palautteesta käy ilmi, että he ovat tyytyväisiä perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmiin ja niiden sisältö oli toivotun mukainen. Perhepäivähoidonohjaajan palautteen mukaan perhepäivähoitajat ovat olleet syksyn mittaan koko ajan tyytyväisempiä omien varhaiskasvatussuunnitelmiansa olemassaoloon. Käytännöksi perhepäivähoidonohjaajalle on tullut lähettää perheelle hoitopaikan myöntämispäätöksen mukana myös kyseessä olevan perhepäivähoitajan varhaiskasvatussuunnitelma. Projektin suunnitteluvaiheessa ideana oli se, että hoitolasten vanhemmat saavat perhepäivähoitajan varhaiskasvatussuunnitelman, joten se on toteutunut.

Opinnäytetyön edetessä avainsanoja tuli työhön lisää, ja niiden rajaaminen oli mielestäni hankalaa, sillä kaikki kuuluvat omalta osaltaan tiiviisti opinnäytetyöhöni. Siispä avainsanoja on useampia, joista tietoperustassa olen avannut lukijan kannalta tärkeimmät. Oma suunnitelmani valmistua joulukuussa kävi lähes mahdottomaksi projektin edetessä tiukan aikataulun vuoksi, joten päätin siirtää valmistumiseni helmikuulle.

8 POHDINTA

Projektiopinnäytetyön tekeminen on ollut haastava ja pitkä, mutta mielenkiintoinen prosessi. Olen oppinut projektiopinnäytetyötä tehdessäni paljon uutta ja kehittynyt niin ihmisenä kuin ammatillisestikin ammatillisen kasvun saralla. Omaa työskentelyäni ja osaamistani pohdin sosionomikompetenssien sekä saavuttamieni oppimistavoitteiden kautta.

Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen sekä ajankohtainen. Opinnäytetyöaiheeseen syvenyin innokkaasti, sillä oma kiinnostuksen kohteeni tulevana sosionomina painottuu täysin varhaiskasvatuksen kentälle. Vaikkei minulla ollutkaan aikaisempaa kokemusta projektityöstä, otin haasteen vastaan ja olen näin jälkeinpäin hyvin tyytyväinen tekemääni päätökseen. Projektiopinnäytetyö on opettanut minulle kärsivällisyyttä, projektityön taitoja, päätäväisyyttä, keskeneräisyyden sietämistä, oman itsen arvostamista sekä johtamistaitoja. Projektiopinnäytetyön aikana olen myös oppinut, etten voi juosta räpylä kummassakin kädessä, sillä välillä pallo on heitettävä takaisin.

Onnistuin projektiopinnäytetyössäni tekemään yhteistyössä perhepäivähoitajien kanssa jokaiselle yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman, joita tehdessä otin huomioon projektio-organisaation toiveet ja tavoitteet. Sain onnistuneesti aluilleen myös perhepäivähoitajien tiimityöskentelyä, ja yhteistyön voimin varhaiskasvatussuunnitelmista tuli kattavat ja perhepäivähoitajia itseään, perhepäivähoidonohjaajaa sekä perhepäivähoidossa olevien lasten vanhempia hyvin palvelevat. Itse olen tyytyväinen myös siihen, että sain varhaiskasvatussuunnitelmiin kuuluviin lapsen äänen, kuten halusin. Kaikki projektin osapuolet ovat tulokseen tyytyväisiä, ja omalta osaltani koin pystyneeni kehittämään perhepäivähoitoa hiukan eteenpäin samalle viivalle muiden yksiköiden kanssa, joilla on omat varhaiskasvatussuunnitelmat. Toivottavasti opinnäytetyöni kautta muissakin kunnissa innostutaan kehittämään perhepäivähoitajien tiimityötä ja tekemään perhepäivähoitajille omat varhaiskasvatussuunnitelmat.

Pohdin itseäni ja omaa osaamistani myös sosionomikompetenssien kautta varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Projektiopinnäytetyön myötä olen huomannut, että ollessani vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa otan huomioon entistä enemmän, että jokainen ihminen on yksilö ja ainutkertainen. Eettinen osaamiseni on kasvanut opinnäytetyöprosessin aikana

valtavasti. Perhepäivähoitajien kanssa työskenneltäessä ja etsiessäni tietoa varhaiskasvatuksesta ja perhepäivähoidosta, olen ymmärtänyt, kuinka tärkeä lapsuus on ihmisen elämänkaareissa. Se vaikuttaa merkittävästi kaikkiin ihmisen eri elämänvaiheisiin. Minulle on aina ollut tärkeää lapset, ja kiinnostukseni tulevana sosionomina painottuikin lapsi ja perhetyöhön. Opinnäytetyöprosessissa halusin korostaa lapsilähtöisyyttä ja lapsen äänen kuuluksi tuleamista, ja ne näkyvätkin perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmissa ja tässä raportissa.

Asiakastyön osaaminen on kohdallani kehittynyt aikuisten parissa opinnäytetyöprosessin aikana. Tavallaan perhepäivähoitajien kanssa työskenneltäessä olen oppinut myös enemmän työstä lasten parissa ja oppinut perhepäivähoitajilta paljon asiakastyöstä lasten kanssa, siinä he ovat alansa ammattilaisia. Olen sisäistänyt kasvatuskumppanuuden merkityksen varhaiskasvatustyössä. Aikuisten kanssa varhaiskasvatussuunnitelmia työstäessäni olen oppinut käyttämään luovuuttani myös projektissa. Prosessin myötä myös vuorovaikutustaitoni ovat kehittyneet.

Opinnäytetyöprosessin aikana sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen on kehittynyt merkittävästi. Olen raporttia kirjoittaessani ja projektin sisältöä suunnitellessani lukenut varhaiskasvatuksen ja päivähoidon asiakirjoja sekä lainsäädäntöä. Olen soveltanut sitä niin varhaiskasvatussuunnitelmia työstäessämme kuin raporttia kirjoittaessa. Varhaiskasvatuksen tarpeet ja nykytilanne ovat selkiytyneet minulle projektin aikana. PBL:n vaikutukset näkyivät välillä hyvinkin vahvasti prosessin aikana, ja koen siitä olleen valtavasti hyötyä projektissa. Yhteistyön merkitys korostui projektissa, ja ilman sitä ei olisi tuloksena niin kattavat varhaiskasvatussuunnitelmat kuin yhdessä saimme aikaan.

Varhaiskasvatussuunnitelmia tehdessämme perhepäivähoitajien kanssa yhtenä kokoontumisen aiheena oli lapselle ominainen tapa toimia ja oppia. Sain siitä kokoontumisesta paljon itselleni, sillä sain siihen asiaan uusia näkökulmia perhepäivähoitajilta. Se ja muutkin oppimani asiat prosessin aikana vahvistivat osaamistani lapsen ja perheiden aseman edistäjänä yhteiskunnassa, ja kykenen tuomaan esille lasten kulttuuria, mielipiteitä sekä vaikuttamismahdollisuuksia unohtamatta lasten vanhempia.

Opinnäytetyöprosessin aikana huomasin että olen kehittynyt sosionomikoulutuksen myötä myös tutkimuksellisessa kehittämisosaamisessa. Vaikka opinnäytetyöni onkin projekti-

tyyppinen, koen, että sitäkin tehdessä ovat tutkiminen ja kehittäminen harjaantuneet kummasti. Tämän opinnäytetyöprosessin jälkeen uskallan varmasti tarttua uusiin projekti- tai tutkimushaasteisiin, jos sellaisia tulee vielä joskus eteeni.

Johtamisosaamiseen sain eväitä projektin myötä, sillä projektissa toimin ohjaajana ja tavaltaan myös johtajana sekä oman itseni johtajana. Koen, että projektin aikana olen kiinnostunut enemmän johtamisesta, ja koen että minulla on tutkiva, arvioiva ja käytännönläheinen työote. Projektissa myös piirteeni, jotka ovat johtajuudessa tärkeitä, nousivat esiin: kehittämishaluinen, joustava, tarkka ja laatuun panostava.

Tiedon syventäminen varhaiskasvatuksesta, tiimityöstä sekä perhepäivähoidosta on kehittänyt ammatillista kasvuani vuoden aikana merkittävästi. Perhepäivähoitajien kanssa työkennellessäni projektioinnäytetyön vuoksi, olen saanut palan omaan ammatilliseen kasvuuni heidän kokemuksistaan lasten ihmeellisessä maailmassa perhepäivähoidossa. Perhepäivähoitajat kiteyttivät hyvin ajatuksen lasten maailmasta lauseeksi, joka löytyy myös heidän varhaiskasvatussuunnitelmistaan. Lause pitää mielestäni lyhykäisyydessään sisällään paljon.

”Lapset näkevät asioita eri tavalla kuin aikuiset, he ihastelevat usein pieniä asioita ja pienet elämän tosiasiat voivat olla lapselle suuria.”

LÄHTEET

Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P., Nivala, V., Tauriainen, L. & Vartiainen, P. 1999 Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun Yliopistopaino.

Kannuksen kaupunki. Www-dokumentti. Saatavissa: www.kannus.fi. Luettu: 4.12.2010.

Kivioja, U., Koskenrouta, P. & Valpola, M-L. 1991. Perhepäivähoidon perusteet ja käytännöt. Helsinki: Kirjayhtymä.

Koponen, R., Remes, M-L. & Salminen, J. 1987. Päivähoidon hallinnon käsikirja. Helsinki: Kirjayhtymä.

Laki lasten päivähoidosta 1973/36.

Laki lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta 1984.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000.

Lastensuojelulaki 1984.

Lönqvist, J. 2002. Johtajan ja johtamisen psykologiasta. Helsinki: Edita.

Nivalainen, K. 2007. Kehittyvä perhepäivähoito: Ideoita toiminnan suunnitteluun perhepäivähoidossa. Vantaa: Edufin.

Parrila, S. 2002. Perhepäivähoito osana suomalaista päivähoitojärjestelmää, näkökulmia perhepäivähoidon laatuun ja sen kehittämiseen. Kasvatustieteiden tiedekunta: Oulun yliopisto Merikosken kuntoutus ja tutkimuskeskus.

Pirnes, U. 1994. Kehittyvät tiimit. Tampere: Aavaranta.

Raina-Kiesiläinen, L. 2005. Tiimityöskentely. Koulutuspäivän muistiinpanot. Kokkola.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 1998. Opin alkutaival perhepäivähoidossa. Perhepäivähoidon mahdollisuudet oppimisvalmiuksien tukemisessa. Helsinki.

Spiik, K-M. 1999. Tiimityöstä voimaa. Porvoo: WSOY.

Stakes 2003. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Välimäki, A-L. 1999. Lasten hoitopuu – lasten päivähoitojärjestelmä Suomessa 1800- ja 1900-luvulla. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Johanna Keskisalo

**PERHEPÄIVÄHOITAJIEN TIIMITYÖSKENTELY JA
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAT KANNUKSESSA**

**Projektisuunnitelma
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Huhtikuu 2010**

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET	2
2.1 Projektin kuvaus	2
2.2 Projektin tavoitteet	3
3 PROJEKTIORGANISAATIO	5
4 TOTEUTUSSUUNNITELMA	6
4.1 Tehtävät ja aikataulu	6
4.2 Tehtävien työvaiheet ja -muodot	7
4.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit	7
5 PROJEKTIBUDJETTI	8
6 OHJAUSSUUNNITELMA	9
6.1 Projektin kokoontumiset	9
6.2 Projektin tiedottaminen, dokumentointi ja raportointi	9
7 TAUSTAA PROJEKTILLE	11
8 KIRJALLISUUS	12

1 JOHDANTO

Projektini idean sain Kannuksen perhepäivähoidonohjaajalta ja varhaiskasvatuksen esimieheltä, jotka ovat yrittäneet aloittaa tiimityötä Kannuksen perhepäivähoitajien keskuudessa, mutta ehdotus ei ole saanut tuulta purjeisiinsa. Nyt he näkivät uuden yrityksen mahdollisuuden opinnäytetyöni kautta, ja myös perhepäivähoitajat olivat suostuvaisia tiimityöskentelyyn ja sen tavoitteeseen eli yksilöllisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin. Perhepäivähoitajilla on kyllä yhteinen varhaiskasvatussuunnitelma, mutta siitä ei tullut kuitenkaan niin käytännön läheinen kuin he olisivat toivoneet, joten nyt projektini kautta he saavat sellaiset varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka vastaavat heidän toiveitaan ja näkemyksiään, ja samalla alkaa heidän tiimityöskentelynsä.

Kokoonnuimme perhepäivähoidonohjaajan sekä varhaiskasvatuksen esimiehen kanssa helmikuussa, jolloin sain varsinaisen toimeksiannon ja käsityksen projektista. Siinä samalla myös ideoimme projektia. Helmikuun lopussa projekti jo käynnistyi kun perhepäivähoitajille kerrottiin kokouksessa tulevasta tiimityön projektista ja samalla esittäydyin heille. Varsinaisesti projekti käynnistyy ensimmäisellä kokoontumiskerralla tiimityön merkeissä maaliskuun lopussa.

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

2.1 Projektin kuvaus

Opinnäytetyöni on projektityyppinen, jossa Kannuksen vakituiset perhepäivähoitajat aloittavat työstämään henkilökohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia tiimeissä, joiden koko riippuu aina perhepäivähoitajien määrästä kokoontumisissa ja kokoontumisessa käsiteltävästä aiheesta. Tiimien vetäjinä toimin minä sekä perhepäivähoidonohjaaja, Sanna Forslund. Perhepäivähoitajat kokoontuvat kevään ajan, maaliskuusta kesäkuuhun asti kerran kuussa. Tiimien työskentelyn tuotoksena kerään perhepäivähoitajilta saamastani aineistosta jokaiselle perhepäivähoitajalle oman varhaiskasvatussuunnitelman, jossa tulee näkymään kunkin perhepäivähoitajan persoonallisuus ja yksilöllisyys. Projektin avainsanoja ovat: varhaiskasvatussuunnitelma, tiimityö, perhepäivähoito ja perhepäivähoitaja.

Jokaisessa kokoontumisessa on aihe, jota perhepäivähoitajat työstävät tiimeissään keskustellen ja aiheeseen johdattelevien tekemieni tehtävölkakkeiden tai keskustelun aiheiden myötä. Kokoukset kestävät yksi ja puoli tuntia, josta ensimmäinen puoli tuntia varataan aiheeseen johdattelemiseen ja tehtävien jakamiseen. Tämän jälkeen perhepäivähoitajat jakaantuvat tiimeihinsä ja työstävät aihetta puoli tuntia. Viimeinen puoli tuntia menee yhdessä tiimien tuotosten purkuun. Jollakin kokoontumiskerralla perhepäivähoitajat voisivat yhdessä keskustella isommalla tiimillä esimerkiksi lapselle ominaisista tavoista toimia ja oppia. Tiimien tehtävänä on myös keskustella siitä mitä he haluavat varhaiskasvatussuunnitelman sisältävän ja miltä he haluavat sen näyttävän.

Tiimien kokoontumisia tulee olemaan kevään aikana ainakin kolme, ja tarvittaessa kesäkuussa neljäs kerta. Ensimmäisessä kokoontumisessa muodostetaan tiimit ja aiheena on perhepäivähoitajien arvot ja asenteet, eli kartoitan perhepäivähoitajien työn peruspohjaa. Aasinsiltana tiimityöskentelyyn toimii lomake, jossa on kuusi kysymystä aiheeseen viitaten, joihin perhepäivähoitajat vastaavat kukin henkilökohtaisesti ja sitten tiimeissä keskustelevat vielä parista aiheesta ja keskustelussa syntyneitä ajatuksia kirjataan ylös. Purussa he sitten avaavat kyseisiä asioita muillekin tiimeille, myös ”kotitehtäviä” perhepäivähoitajille tulee. Perhepäivähoitajille annettavat tehtävät suunnittelen

yhteistyössä perhepäivähoidonohjaajan kanssa. Toisen kokoontumiskerran aiheena on 'lapselle ominainen tapa toimia', jossa tiimit käsittelevät perhepäivähoitoa myös lapsen näkökulmasta. Viimeisellä kokoontumiskerralla perhepäivähoitajat näkevät lähes valmiit varhaiskasvatussuunnitelmat ja saavat tehdä niihin muutosehdotuksia. Kesäkuun puolella välissä varhaiskasvatussuunnitelmat ovat valmiit, jolloin kokoonnumme perhepäivähoitajien kanssa viimeisen kerran, ja todennäköisesti tällöin tulee paikallislehdestä toimittaja tekemään jonkinlaisen lehtijutun saavutuksistamme perhepäivähoidon saralla.

2.2 Projektin tavoitteet

Projektin tulostavoitteena perhepäivähoitajien kannalta on saada omat ja omannäköiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Perhepäivähoitajien toiminnallisena tavoitteena on heille uusi asia, eli tiimityöskentely pienissä sekä isossa tiimissä. Oppimistavoitteena on tiimissä työskenteleminen, ja oman panoksen antaminen.

Organisaation eli perhepäivähoidon ja perhepäivähoidonohjaajan tulostavoitteena on saada projektin myötä tiimityöskentelyn avulla jokaiselle vakituiselle perhepäivähoitajalle oma varhaiskasvatussuunnitelma. Tulostavoitteena on myös perhepäivähoidon imagon nostaminen ja projektin sekä tiimityöskentelyn kautta uusien ideoiden poikiminen sekä ahaa-elämyksien saaminen siitä, mitä muuta sen avulla voidaan saavuttaa tai tehdä ja mihin muuhun sitä voidaan käyttää. Myös tiimityöskentelyn hyödyntäminen projektin jälkeen tavoitteena. Projektin yleisenä tavoitteena on nostaa perhepäivähoito samalle tasolle muiden yksiköiden kanssa, joissa on yksikkökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Samalla yritetään nostaa perhepäivähoito esiin ja saada perhepäivähoidon arki näkyväksi. Pääperiaatteena on perhepäivähoitotyön kehittäminen. Toiminnallisena tavoitteena taasen on perhepäivähoitajien tiimityöskentelyn käynnistäminen. Oppimistavoitteena on nähdä pitkästä ajasta minkälaista hedelmää projektityö kantaa ja kuinka opiskelijoita voidaan esimerkiksi projekteissa hyödyntää. Myös tiimityöskentelyn mahdollisuudet ovat oppimistavoitteena.

Tulostavoitteena itselläni on varhaiskasvatussuunnitelmien tekeminen perhepäivähoitajille, johon he itse ovat tyytyväisiä. Myös tavoitteena on, että he jatkaisivat tiimityöskentelyä

myös projektin jälkeen. Toiminnallisena tavoitteena on tiimityöskentelyn onnistuminen perhepäivähoitajien kanssa sekä sen myötä materiaalin saaminen niin varhaiskasvatussuunnitelmiin kuin oppinäytetyöhönikin. Oppimistavoitteena on saada kokemuksia tämänkaltaisesta projektityöskentelystä, jota minulla ei ole kertynyt aikaisemmin.

Projektin tavoitteet kaaviona:

	Perhepäivähoitajien tavoitteet	Organisaation tavoitteet	Omat tavoitteet
Tulostavoitteet	Oman näköinen varhaiskasvatussuunnitelma	Hoitajille omat varhaiskasvatussuunnitelmat, Perhepäivähoidon imagon nostaminen, uusien ideoiden poikiminen, tiimityöskentelyn hyödyntäminen jatkossakin	Perhepäivähoitajien varhaiskasvatussuunnitelmat, joihin he ovat tyytyväisiä, tiimityöskentelyn jatkuminen
Toiminnalliset tavoitteet	Tiimissä työskentely	Tiimityöskentelyn aloittaminen	Tiimityöskentelyn onnistuminen ja materiaalin saaminen
Oppimistavoitteet	Tiimissä työskentely	Opiskelijoiden ja projektien hyödyntäminen, tiimityöskentely	Kokemukset projektityöskentelystä

3 PROJEKTIORGANISAATIO

Projektissa tukihenkilönä sekä asiantuntijana toimii Kannuksen perhepäivähoidonohjaaja Sanna Forslund, joka on mukana kokoontumisissa ja joka auttaa minua kokoontumisien sisältöjen suunnittelussa ja muissakin asioissa, joissa projektin aikana tarvitsen apua. Myös varhaiskasvatuksen esimies Tarja Mäkitalo on tarvittaessa tukena ja auttamassa, jos projektin kanssa tarvitaan apua. Lisäksi projektissa on mukana neljätoista vakituista perhepäivähoitajaa, jotka muodostavat koko projektin ytimen.

4 TOTEUTUSSUUNNITELMA

4.1 Tehtävät ja aikataulu

Projektissa päätehtävänä on kyselyjen/tehtävien avulla kerätä tietoa kustakin hoitajasta ja hoitopaikasta, jotta saan materiaalia varhaiskasvatussuunnitelmia varten. Aikataulu on projektin toiminnallisessa osassa kevät eli maaliskuu-toukokuu (kesäkuu), eli viimeistään kesäkuussa varhaiskasvatussuunnitelmien tulisi olla valmiit. Tällöin on ohi projektin toiminnallinen osuus ja itse opinnäytetyön kirjoittamiselle on aikaa kesällä.

AIKATAULU:

Helmikuu: *Esittäytyminen ja projektista kertominen perhepäivähoitajille.*

Maaliskuu: *Aiheena perhepäivähoidon toiminta-ajatus ja arvot. Apuna tekemäni kysely, johon perhepäivähoitajat vastaavat henkilökohtaisesti. Lisäksi he keskustelevat kahdessa tiimissä siitä, mitä termit kodinomaisuus, lapsilähtöisyys sekä kasvatuskumppanuus tarkoittavat perhepäivähoidossa. Lopuksi kokoonnutaan vielä yhteen ja kerrotaan tiimeissä esille nousseet asiat. Kotitehtäväksi perhepäivähoitajille, että he kirjoittavat paperille tavallisen päiväjärjestyksen.*

Huhtikuu: *Aiheena lapselle ominainen tapa toimia ja oppia. Isossa tiimissä, kaikki yhdessä, keskustellaan mitä ovat lapselle ominaiset tavat toimia ja oppia sekä miten ne näkyvät perhepäivähoidon arjessa. Lisäksi kysyn mielipiteitä vasujen ulkonäöstä. Kotitehtäväksi perhepäivähoitajille tulee kirjoittaa jokin mukava hoitolapsen kommentti hoitajastaan tai hoitopaikasta.*

Toukokuu: *Perhepäivähoitajat näkevät lähes valmiit varhaiskasvatussuunnitelmat ja saavat tehdä vielä muutoksia jos on tarpeen. Vasuihin lisätään ainakin lapsen kommentti. Lisäksi päätetään loput vasuihin kuuluvat seikat, esim. ulkonäkö.*

Kesäkuu: *Vasut valmiit, ja niiden antaminen perhepäivähoitajille. Lisäksi lehtijuttu. Projektin loppuu.*

4.2 Tehtävien työvaiheet ja –muodot

Perhepäivähoitajien tiimityöskentelyn tulokset kerään kokoontumisissa ja työstän niitä varhaiskasvatussuunnitelmia varten. Kaikkiin varhaiskasvatussuunnitelmiin tulee jotakin yhteistä tietoa ja sen lisäksi niihin tulee hoitopaikan päiväjärjestys, kuvaus ympäristöstä, toiminta-ajatus, hoitajan persoonallisuus, toiminta/tilat, ominaispiirteet ja käytännön toiminnan avaaminen. Näiden lisäksi tulee myös lapsen kommentti kyseisestä perhepäivähoitopaikasta tai hoitajasta.

4.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Projektissa ongelmana on kokoontumiskertojen vähäisyys, sillä jos joku hoitajista on kokoontumiskerralla pois hänen täytyy tehdä tehtävät omalla ajalla, jotta saan hänestäkin tarvittavat tiedot varhaiskasvatussuunnitelmaa varten. Myös tiimityö kärsii, jos joku on pois, kun poissaolevan henkilön panos työskentelyssä jää puuttumaan.

5 PROJEKTIBUDJETTI

Projektissa kokoontumiset on sijoitettu kuun loppuun, jolloin perhepäivähoitajat kokoontuvat muutenkin perhepäivähoidonohjaajan kanssa joka kuukausi. Kokous kestää illalla kaksi tuntia, josta perhepäivähoitajille maksetaan palkka. Projektissa tähän ei siis mene rahaa. Kokoontumispaikkana on kaupungintalo, joka on vapaassa käytössä iltaisin ja jossa voi kokoontua veloituksetta. Varhaiskasvatussuunnitelmien ja muun aineiston tulostaminen sujuu siten, että ne tulostetaan kaupungintalolla, jolloin minulta ei mene siihen kuluja.

6 OHJAUSSUUNNITELMA

6.1 Projektin kokoontumiset

Projektissa kokoontumiset on perhepäivähoitajien kuukausi kokouksia, joiden päivämäärät on sovittu etukäteen kuun lopun paikkeille. Kokoontumisia tulee projektin aikana olemaan kolme tai neljä. Tarvittaessa projektin aikana tapaamme perhepäivähoidonohjaajan kanssa kahdestaan, mutta pääasiassa kommunikointi tapahtuu sähköpostin sekä puhelimen välityksellä.

6.2 Projektin tiedottaminen, dokumentointi ja raportointi

Projektista on tarkoitus saada paikallislehteen jonkinlainen juttu, ainakin sen loppuvaiheessa kesäkuussa, kun varhaiskasvatussuunnitelmat ovat valmiit ja perhepäivähoitajat saavat vasut itselleen. Tarkoituksena on nostaa perhepäivähoidon imagoa, ja myös Kannuksen, sillä omien tietojeni mukaan vain yhdellä paikkakunnalla Suomessa on tehty perhepäivähoitajille omat varhaiskasvatussuunnitelmat. Kannuksessa perhepäivähoidossa on lähes saman verran lapsia hoidossa kuin päiväkodeissakin, ja perhepäivähoitajat ovat siitä huolimatta jääneet päiväkotien varjoon, niin lehdissä kuin muutenkin. Varhaiskasvatussuunnitelmat laitetaan niiden valmistuttua ehkä kaupungin internet-sivuille ja myös perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmat saavat hoitopaikan varhaiskasvatussuunnitelman kotiinsa, jolloin he saavat paremman käsityksen lapsen hoitopaikasta ja perhepäivähoidosta yleensä.

Viimeisellä kokoontumiskerralla, eli kesäkuussa kerään projektin päättyessä palautteen perhepäivähoitajilta. Palautteessa he saavat kertoa mitä mieltä olivat yhteisestä projektista, mitä ruusuja ja risuja he haluavat antaa ja jäikö ajatuksiin kytemään jotain mitä seuraavaksi he voisivat yhdessä toteuttaa perhepäivähoidon saralla yhdessä työskentelemällä. Palaute on tärkeä siksi, että minä ja perhepäivähoidonohjaaja näemme mitä mieltä perhepäivähoitajat ovat olleet projektista, ja onko sillä ollut minkälaiset vaikutteet, onko esimerkiksi poikanut uusia ideoita.

Projektin aikana pidän päiväkirjaa ja myös joka kokoontumisissa kirjaan ylös mistä asioista on keskusteltu ja mitä on päätetty varhaiskasvatussuunnitelmien suhteen. Lopputuloksena projektista jää varhaiskasvatussuunnitelmat kesäkuussa ja syksyllä oma kirjallinen opinnäytetyöni.

7 TAUSTAA PROJEKTILLE

Oma kiinnostuksen kohteeni on sosiaalialan työssä etenkin lapset ja koska haen samalla opiskeluissa lastentarhanopettajan kelpoisuutta, myös opinnäytetyön pitää olla siltä kentältä. Siispä otin yhteyttä Kannuksen varhaiskasvatuksen esimieheen, jos hänellä olisi jotain opinnäytetyön aihetta mielessä, jonka voisin toteuttaa Kannuksessa. Ensimmäinen idea tuli, ja kun sitä lähdin työstämään tajusin, ettei siitä tule mitään.

Uuden yrityksen jälkeen sain toisen aiheen, josta alkoi muotoutua kiinnostava projekti perhepäivähoitajien kanssa, jossa minua auttaisi perhepäivähoidonohjaaja. Projektiin kuuluisi tiimityöskentelyä ja sen avulla jokaiselle hoitajalle oma varhaiskasvatussuunnitelma. Aikataulu olisi todella tiukka, mutta siitä se sitten lähti. Tiesin että se oli se, minun aiheeni ja projektini johon tarrasin, enkä aio päästää irti ennenkuin olen sen toteuttanut.

8 KIRJALLISUUS

Projektiin liittyy tärkeänä osana tutustuminen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, Kannuksen kuntakohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelmaan. Muuta kirjallisuutta opinnäytetyöhöni liittyen on tiimityöskentelyyn, perhepäivähoitoon ja varhaiskasvatussuunnitelmiin liittyvät teokset, tutkimukset ja opinnäytetyöt.

Kirjallisuusluettelo:

Alho-Kivi, H. & Keskinen, S. (toim.). 2002. Kodissa vaan ei kotona – perhepäivähoito varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä. Helsinki: Tammi.

Asetus lasten päivähoidosta 1973/239

Haapamäki, J. Kapio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I. & Kuoksa, M. 2000. Yhteisö kasvattaa. Päivähoito oppimis- ja kasvatusympäristönä. Tampere: Tammi.

Laki lasten päivähoidosta 1973/36

Parrila, S. 2002. Perhepäivähoito osana suomalaista päivähoitojärjestelmää, näkökulmia perhepäivähoidon laatuun ja sen kehittämiseen. Kasvatustieteiden tiedekunta, Oulun yliopisto. Merikosken kuntoutus- ja tutkimuskeskus.

Spiik, K-M. 1999. Tiimityöstä voimaa. Porvoo: WSOY

Välimäki, A-L. 1999. Lastenhoitopuu – lasten päivähoitojärjestelmä Suomessa 1800- ja 1900 –luvulla. Helsinki: Suomen kuntaliitto

PERHEPÄIVÄHOIDON TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

1. Työssäni koen tärkeäksi...?

2. Työni tavoite on...?

3. Persoonaltani olen...?

**4. Vahvuuteni perhepäivähoitajana on (esim. sadut/lukeminen, askartelu, musiikki/
laulu, leikkiminen, ulkoilu, jne.) ?**

5. Hoitopaikkani ympäristö?

6. Mieluiten teen lasten kanssa...?

PERHEPÄIVÄHOITAJA

(PERHEPÄIVÄHOITAJAN NIMI)

KANNUKSEN KAUPUNKI

PERHEPÄIVÄHOITAJA (PERHEPÄIVÄHOITAJAN NIMI)

Työni tavoitteena on....

Työssäni tärkeää on...

Olen persoonaltani...

Mieluiten...

Hoitopaikan ympäristö on...

Päivärytmi:

5.30-8.00	Hoitopäivä alkaa
7.30-8.45	Aamupala
9.00-10.00	Ulkoilua/Leikkiä
11.00-11.30	Lounas
11.30-13.30	Päivälepo
14.00-15.00	Välipala
14.30-16.00	Ulkoilua/Leikkiä
15.30-17.00	Hoitopäivä päättyy

Perhepäivähoito

Perhepäivähoidossa tärkeää on **lapsilähtöisyys**, jossa korostuu jokaisen lapsen yksilöllisyys sekä tasa-arvoisuus. Asioita tehdään myös lasten ehdoilla ja lasten ehdotuksia kuunnellaan. Lapsilähtöisyys näkyy myös käytännön neuvoissa ja ohjauksessa sekä auttamalla lasta sopeutumaan.

Kodinomaisuus tarkoittaa että hoitopaikka on turvallinen, rauhallinen, kiireetön ja toimintaa on riittävästi. Kodinomaisuuteen kuuluu myös hoiva, läheisyys, säännöllisyys sekä vapaaehtoisuus. Ruoka valmistetaan hoitopaikassa, ja ruokaa voidaan tehdä yhdessä lasten kanssa. Perhepäivähoitajan koti on tavallinen koti, jossa on lapsille hyvät tilat leikkiä. Lapsi on päivästä suuren osan hoidossa, joten hoitaja on varsinkin alle kolmevuotiaan pienen lapsen ”turvaihminen”.

Kasvatuskumppanuus on lasten kanssa yhdessä kasvamista ja vanhempien kanssa yhdessä toimimista: asioista keskustellaan suoraan molemmin puolin ja ollaan rehellisiä ja luotettavia. Yhteisistä sopimuksista ja periaatteista pidetään kiinni.

Lapselle ominainen tapa toimia ja oppia

Lapselle ominaisia tapoja toimia ovat leikki, liikkuminen, tutkiminen sekä taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen. Tärkein on leikki, sillä leikkiessään lapsi oppii uusia asioita. Lapset oppivat myös kokemuksien kautta ja liikkumalla, etenkin ulkona liikkuminen on lapsille mieluista. Käsillä tekeminen ja asioiden tutkiminen on lasten mielestä myös kiinnostavaa. Yhdellä metsäreissulla voi yhdistyä kaikki lapselle ominaiset tavat toimia ja oppia.

Lapset näkevät asioita eri tavalla kuin aikuiset, he ihastelevat usein pieniä asioita ja pienet elämän tosiasiat voivat olla lapselle suuria.

ORIENTAATIOT PERHEPÄIVÄHOIDOSSA

Miten eri orientaatiot näkyvät perhepäivähoidon arjessa?

-Matemaattinen orientaatio:

-Luonnontieteellinen orientaatio:

- Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio:

-Esteettinen orientaatio:

-Eettinen orientaatio:

-Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio: